

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

IV. Vlterior probatio præscissionis obiectiuæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

& non assimilari, &c. vt liquebit in metaph. vbi supra: ergo etiam reddere poterit eundem conceptum in nobis secundum diuersas formalitates aptum ad prædicata contradictoria extrinseca, videlicet cognosci, & non cognosci, in quibus præcisio obiectiua consistit: tum etiam, quia de eodem realiter contritionis actu supposita distinctione virtuali affirmat intellectus, eum, quatenus amor est, terminari ad diuinam bonitatem, & quatenus odium est, ad illam non terminari: intellectus igitur ex parte obiecti amore ab odio secum indentificato præscindit, siquidem ex parte obiecti aliquid de vno affirmat, quidquid sit an vtrumque, saltem apprehensum ex parte obiecti cognoscat, atque adeo vnum ab altero non perfecte, sed imperfecte præscindat: vbi autem hæc præcisio imperfecta, & inadequata possibilis sit, nullo iure negari potest perfecta, & adequata.

19 Rursus secundò suadet eadem sententia ad homines. In hac propositione, *homo est confusè cognitus*, terminus ille, *homo*, iuxta aduersarios supponit simpliciter, non personaliter, cum significet, rem prout subest secundis intentionibus, in qua significatione Hurtadus noster obiectiuarum præcisionum acerrimus infectator, & plerique eius affectus suppositionem simplicem collocant. At à termino simpliciter supponente non valet descensus sua ad inferiora, sicut valet ab eo, qui personaliter supponit v. g. ex eo, quod animal sit genus, haud bene inferitur, equum esse genus, aut hominem esse genus, vtrumque verò esse viuens, benè colligitur ex eo, quod animal viuens rationem obtineat: proinde talis descensus est infallibile signum suppositionis, & eius à simplici discrimen ab Hurtado, Toletio, Fonseca, & reliquis concessum: iam igitur ex eo, quod homo sit confusè cognitus, non sequitur, Petrum, & Paulum, ac reliquos inferiores ex parte obiecti confusè cognitos esse, adeoque ex parte obiecti cognitio hominis in communi ab eius inferioribus præscindit.

20 Præterea tertio suadet eadem opinio: Non magis requiritur aliqua distinctio formalitatis A à formalitate B vt prior illa formalitas sine posteriori ex parte obiecti cognoscatur, quam requiritur aliquid esse, vt quid absolute cognoscatur iuxta celebre illud Aristotelis pronuntiatum *quod non est, non scitur*: Atqui ad absolute cognoscendum aliquid non requiritur, vt id, quod cognoscitur, habeat simpliciter esse: igitur nec ad cognoscendam ex parte obiecti formalitatem A sine formalitate B haud est opus, vt vtrique formalitas actu, aut plus, quam virtualiter distinguantur inuicem, vt vè sint verè, & simpliciter vna, & altera: Maior est perspicua: minor suadet, quoniam intellectus merè possibilis immediate cognoscit: at ea nullum esse simpliciter habent, nullum sunt habitura.

21 Confirmatur, & declaratur. Plura ad tendentiam physicam, quam ad intentionalem requiruntur: quia ratione virtus physica v. g. calefactiua; & ignis propria nequit agere in distans sine medio, aut etiam mediatè in passum, quantumcunque distans, aut denique in passum physicè non existens, cum tamen agere possit intellectus triplici illo modo intentionaliter, & cognoscendo, vt est experientia testatissimum, quamuis igitur disputandi gratia permittamus, potentias physicas formalitatem aliquam obiectiue ab alia præscindere, & vnam sine alia vnire, producere, aut alio quouis modo physicè attingere non posse absque eo, quod vtrique formalitas vna, & alia sint, actuque, & simpliciter distinguantur;

tamen intellectus vnam formalitatem ab alia obiectiue præscindere, & vnam sine alia cognoscere poterit absque eo, quod vtraque formalitas sint propriè vna, & alia, aut simpliciter distincte inuicem: Hæc illa nostri intellectus toties in præsentia materia repetita subtilitas, in quam, prout à nobis explicatam, vis præscindendi obiectiue, & quod in se vnum est, diuidendi, optimè refundi potest.

CAPVT IV.

Vltior probatio præcisionis obiectiue.

22 Quando procul hominem conspicio nescius, an homo, vel aliud animal sit, cognosco esse animal, & non cognosco esse rationale, illiusque, & non huius rationem reddere possum: animalitatem igitur sine rationalitate prout tali re ipsa cognosco, & alteram ab altera ex parte obiecti præscindo. Hoc argumentum satis celebre in præsentia materia aduersariorum aliqui contemnunt: nullam tamen ab eis afferri solutionem comperio, quæ ex toto satisfaciat.

23 Quidam respondent, quod viso eminus homine, lateat rationale, & non lateat animal, & animalis, non rationalis à me ratio reddi possit, non ex eo proficisci, quod animal à rationali obiectiue præscindam secundum quod in recto includunt, & quatenus realiter identificantur, sed ex eo duntaxat, quod connotata animalis, & non connotata rationalis ex parte obiecti attingam, totamque entitatem hominis, qua animal, & qua rationale est in ordine ad sensationes, non vero in ordine ad discursus cognoscam. Contra tamen sic arguo: quod cognoscam ens in communi immemor hominis, & equi, & præscindendo ab vtroque, non oritur ex eo, quod connotata, siue effectus hominis, & equi ex parte obiecti à me neutiquam attingantur: igitur ex eo tantum oritur, quod ratio entis ab homine, & equo obiectiue præscindatur, ac proinde idem à fortiori dicendum est de animali procul viso, & confusè cognito: consequentia est perspicua: suadet antecedens, quoniam cognitio entis iuxta aduersarios ex parte obiecti cognoscit quidquid est ens, at connotata, siue effectus proprii hominis, & equi sunt reuera entia, nequit ergo fieri, quin cognitio entis ea ex parte obiecti attingat.

24 Secundò aduersus eandem solutionem sic arguuntur: Quando cognoscitur animal in communi, cognoscuntur connotata equi, & effectus eius proprii quod ergo tunc lateat equus, & non lateat animal, sed appareat non oritur ex eo, quod connotata animalis, non connotata equi attingantur ex parte obiecti, sicut aduersarij nituntur: consequentia est in aperto: probatur antecedens: cognito animali in communi, attinguntur ex parte obiecti sensationes in communi: at hinnitus, qui est proprium connotatum equi, est, tum virtualiter, tum realiter sensatio in opposita sententia: cognito igitur animali in communi, connotata propria equi ex parte obiecti dignoscuntur.

25 Tertio contra eandem solutionem sic arguo: Cum cognosco animal in communi, illud in ordine ad sensationes in communi percipio, non vero respectu sensationum in particulari, alias profectò animal in particulari dignoscerem: quod ergo sensationes in communi, non in particulari cognoscam, aut descendit ex eo, quod illas ab his obiectiue præscindam,

præcindam, & ita intentum adeptus sum, aut ex eo, quod cognoscant sensationes in communi in ordine ad alia connotata in communi, & rursus, quod hæc in communi, non in particulari dignoscantur, refundi debet in alia connotata, & sic in infinitum, quod sanè impossibile est, atque inintelligibile: Enimvero si hunc progressum in infinitum non renuas, ed, quod prima connotata alia secunda, & hæc tertia, & sic in infinitum respiciant, atque adeo intellectu ita ea cognosci nihil habere putes incommodi; in contrarium illud est, quod, licet infinitus is progressus absurdus fortasse non sit in ipsis connotatis, siue effectibus possibilibus, horumque alij ab aliis nullo sine pendere possint; cæterum in intellectu admitti, & ab eo cognosci nequit, eo, quod noster intellectus, quæ sunt eius angustia, quæ imperfectio, & finitas, cognoscere actum infinita, atque inter illa distinguere non sustineat. En quam parum conferat aduersariis ad connotata, & effectus rerum confugere: siquidem in his eadem est difficultas, eadem vis nostri argumenti, atque in ipsis principis effectuum, & connotatorum.

26 Secundò alij respondent, voces significatiuas duplicem habitudinem importare, aliam ad res, aliam ad conceptus: quamobrem, licet vox, *animal*, eandem rem, atque hæc vox *rationale*, significet, at conceptum longe diuersum, & magis explicitum indigat: unde quod viso procul homine lateat rationale, & appareat animal, ideo est, quia ex parte obiecti attingitur totus homo quatenus animal, & quatenus homo est conceptu correspondente huic voci *animal*, non verò conceptu subiecto huic voci *rationale*; ac proinde animal à rationali, non ex parte obiecti, sed ex parte modi cognoscendi, siue quod in idem recidit, non præcisione obiectiua, sed præcisione formali præcinditur.

27 Prima tamen huius solutionis impugnatio sit ad homines. Cum cognosco hominem definitionis humanæ ignarus, hominem ab eius essentia, ac definitione, videlicet animali rationali, neutiquam à me præcindi censent plures aduersariorum: & tamen hominem non cognosco conceptu, seu claritate respondente huic voci complexæ, *animal rationale*: præcisio igitur animalis à rationali nequit in eo consistere, quod totum obiectum, animal nimirum & rationale cognoscatur ex parte rei ipsius, non tamen conceptu, qui huic voci, *rationale*, respondeat. Secundò eandem solutionem absolute impugno: nam iuxta illam eadem facilitate dici posset, cognito Deo, ex parte obiecti cognosci hominem, & equum, & infinitos effectus, quos Deus essentialiter respicit: quod verò effectus à cognito Deo ita lateant, ut nulla eorum ratio reddi possit, inde proficisci, quod non cognoscantur conceptu, seu claritate respondente his vocibus, *homo*, *equus*, &c. Quin etiam fingi posset, cognito Petro cognosci etiam ex parte obiecti cæteros omnes homines propter eorum cum illo identitatem specificam, & similitudinem: videri tamen eos latere: non quod reuera lateant, sed, quod minimè cognoscantur conceptu correspondente his vocibus, *Petrus*, *Ioannes*, *Ignatius*, &c. sed duntaxat huic, *Petrus*.

28 Tertiò eandem impugno solutionem. Prolata hac voce, *homo*, haudquaquam Deus cognoscit cognitivè vnquam conceptu correspondente prædictæ voci: ea namque vox simplex, cum talis sit, & non oratio integra, non significat iudicium, cui soli in Deo locus est, sed apprehensionem simplicem, cuius ille est incapax. At propterea quis ausit dicere, Deum absolute, & simpliciter non cognoscere hominem?

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

minem? Quod ergo viso procul animali rationali, illud esse rationale simpliciter, & absolute non cognoscam, nequaquam oriri potest ex eo, quod illud non percipiam conceptu respondente huic voci, *rationale*, sed potius inde tantum, quod eiusmodi formalitas propterea talis ex parte obiecti meam subterfugiat cognitionem. Quarto tandem eam refello solutionem hanc in modum. Ibum, & albedo v. g. diuersis nominibus significantur, ac diuersis etiam cognitionibus: cognitio enim albi est concreta, & albedinis abstracta. At hoc non obstante, haud possumus perfectè præcindere album ab albedine, aut vnus, & non alterius rationem reddere. Quod ergo animal, & rationale diuersis nominibus exprimentur, neque non diuersis cognitionibus, altera clara, & altera obscura, hoc erit insufficiens, ut præcindatur animal à rationali, ut vnus ratio reddi possit, & non alterius.

29 Tertiò alij ex iis etiam, qui præcisiones obiectiuas nobiscum tuentur argumento proposito parum fidunt, eo quod solos actus abstractiuos præcindere posse obiectivè existiment, non vero intuituos: huiusmodi autem est actus ille, quo hominem procul visum animal esse tantum cognoscimus. Porro huius cogitationis duplex ab iis ratio adduci consuevit: Prima sic habet: cognitio intuitiva cognoscit obiectum sicuti est in se, ut ex eius definitione perspicuum: cognoscit ergo ex parte obiecti quidquid est in ipso, quin vlla eam formalitas lateat, aliàs obiectum non sicuti est in se cognosceret: Secunda ratio est, quoniam aliqua distinctio rationis fit per actus abstractiuos, quæ non fit per intuituos: at ea alia esse nequit, quam præcisiva ex parte obiecti.

30 Cæterum hoc discriminis inter notitiâ abstractiuam, & intuitiuam probare nequeo. Namque color à candore, & nigredine obiectivè præcinditur, aut certe nulla ratio communis à suis præcindi poterit inferioribus: sed color intuitivè, & per species proprias cognoscitur, ut exploratum. Ratio à priori est, quia non solum cognitio abstractiva, qua substantiam animalis v. g. per species alienas accidentium, quibus subest, cognosco, verum etiam cognitio intuitiva coloris v. g. per species proprias confusionis, & imperfectionis, capax est: cur ergo ea confusio, & imperfectio ad præcisionem obiectiuam pertinere nequeat? Equalem præterquam quod visionem materialem actui intellectus intuitivo in modo tendendi valde similem obiectivè præcindere in met. lib. 2. tract. 4. ostendimus, cum distinctionem virtutalem in rebus creatis probabimus; in schola Scotistica nihil solemnius, quam visionem beatificam obiectivè præcindere naturam diuinam à relationibus: & extra scholam Scotistarum satis etiam solemne est, eandem visionem beatam præcindere obiectivè naturam diuinam ab actibus liberis, ut videre est apud P. Hurtadum disp. 6. metaph. sect. 6. vbi admittit præcisionem obiectiuam, de ea nobiscum ab omnibus philosophandum esse existimat. Ad primam rationem oppositam respondeo, cognitionem intuitiuam attingere obiectum sicuti est, non, quia eius omnes formalitates attingit, sed, quia per imagines & species proprias illud percipit, cum tamen cognitio abstractiva illud percipiat præsidio imaginum, & specierum alienarum. Ad secundum respondeo, nullam distinctionem rationis fieri per actus abstractiuos posse, quæ per intuituos fieri nequeat: Nec vero aduersarij oppositum probant aut possunt.

Quarto alij respondent, animal latius patere reipia

Y 3

31

seipſa, quam rationale, ab eoque realiter inadæquatè, ſiue inſtar totius à parte ſua diſtingui: animal enim complectitur, tum rationale, tum etiam cæteras differentias: merito igitur huius diſtinctionis ſeorsim à virtuali à nobis, vt videtur conficta, conuenire eis prædicata contradictoria, cuiusmodi ſunt cognosci, & non cognosci, vnius, & non alterius reddi rationem aliquando.

32 Cæterum tamen hæc ſolutio locum habeat, vbi animal in communi cognoscitur, in cognito rationali: at quid valet, vbi hoc animal prout taleſcitur, ignorato rationali? hoc autem poſterius toties contingere ſolet, ac illud prius: quāuis ergo præciſo animalis in communi à rationali refundi quodammodo poſſit in ſolam eorum diſtinctionem realem inadæquatam, quæ vero eſt huius animalis numero à rationali referri debet in virtualem vtriuſque diſtinctionem: adeoque talis præciſio erit obiectiua, ſiue eiſdem realiter à ſe ipſo. Rurſus, etſi pars cognosci poſſit, non cognito toto, quod conſtituit, at non è conuerſo totum ſine parte, ex qua coaleſcit: vt ergò animal in communi cognoscatur ſine rationali, quid prodeſt, animal ab eo diſtingui inadæquatè, ſeu velut totum à ſua parte? Si à nobis obiectum foret rationale cognosci ſine animali aliquid afferrent aduerſarij, quod ad rem faceret: cæterum nihil tale obieciſimus.

33 Quintò tandem alij reſpondent, animal quidem, ſiue in communi, ſiue in ſingulari ſumptum cognosci, non cognito ex parte obiecti rationali: id tamen non eſſe, præciſi idem à ſe ipſo, ſed cognosci vnum obiectum, & aliud realiter inadæquatè diſtinctum non cognosci: haud enim, inquiunt, animal, haud rationale referuntur eſſentialiter, ſiue iuxta aliorum phraſim tranſcendentaliter ad ſuos effectus, id, quod eis commune eſt cum cæteris omnibus cauſis creatis: quin potius quod animal ſit animal, ac principium ſentiendi, eſt denominatio, partim intrinſeca, partim extrinſeca, & conſiſtens, tum in ipſa hominis ſubſtantia, tum etiam in ſenſationibus poſſibilibus: quod item rationale ſit tale, ac principium diſcurrendi, ei partim intrinſecus, partim extrinſecus, ac, tum à ſubſtantia ſua, tum etiam à diſcurſibus in potentia conuenit: Quo ſit, aliud eſſe, vt dictum eſt, quod cognoscitur, & aliud quod ignoratur, quoties ex parte, vt aiunt, obiecti noticiam habet intellectus animalis, non verò rationalis, in quo quid myſterij?

34 Hæc poſtrema ſolutio ab illa, quæ primo loco poſita eſt in eo diſſert, quod altera ſtatuat, cognito animali, cognosci etiam ex parte obiecti rationale ſecundum omne, quod ei eſt intrinſecum, & eſſentiale ſolumque aliquid extrà eius eſſentiam non cognosci permittat: altera verò contrarium, & omne aliud definiat: aſt in eo conueniunt, quod ambæ ad diuerſa connotata confugiant, & per reſpectum ad ea cognitionem animalis ſine rationali tueantur quocirca impugnationes omnes huius initio capitis poſitæ contra primam ſolutionem aduerſus vltimam hanc omnino procedunt. Namque cum ens in communi à rationali, aut etiam animali præciſiſcitur, nihil continent hæc quod in ente realiter non claudatur: tum ergo non vnum ſine alio realiter diſtincto cognoscitur, ſed aliquid à ſe ipſo præciſiſcitur obiectiue. Rurſus animal in communi, hoc ipſo, quod ſit aggregatum ex entitate ipſius, & ſenſationibus poſſibilibus cohibet realiter hinnitum, rugitum, & cæteras ſenſationes in particulari; quando ergò cognoscitur ſine hinnibili, rugibili &c. eiſdem ſit à ſe ipſo præciſio. Denique ipſa connotata

in communi, cum ſine ſemet in particulari dignoscuntur, idem contingere eſt neceſſe, vt intuenti clarebit.

35 Vltèrius ſecundò, tamenſi ſit probabile, nullam cauſam creatam referri tranſcendentaliter ad ſuos effectus: at contrarium non eſt improbabile, imò fortaſſe probabilius, vt in phyſica conſtabit: quidquid autem ſit de rebus à Deo productis, certè alias ab illo produci ad ſuos effectus tranſcendentaliter, ſiue eſſentialiter relatas certiffimè tenendum eſt, vt oſtendatur in loco: in iis autem noſtrum argumentum proponi poſſe eadem vi, & energia: quæ ergò ei eſt adhibita ſolutio, duplici de cauſa fragili innitur fundamento. Tertia quoque adiungi poſſe: nam etiam modo, & in hoc rerum ordine indubitatum eſt, actus intentionales intellectus, & voluntatis, & ſenſuum omnium referri eſſentialiter ad ſua obiecta: quando ergò cognosco viſionem Petri v.g. modò terminari ad albedinem, neſcius, an eadem viſio terminetur ad nigredinem alibi propoſitam, eiſdem viſionis vnam formalitatem, ac terminationem, vt ſic dixerim, ab alia ex parte obiecti præciſiſcindo: hic enim haud eſt recurrere ad diſtinctionem vllam inadæquatam realem.

CAPUT V.

Proſecutio ſuperioris probationis.

36 **C**Vi ſolutiones omnes adhiberi ſolitas, cum reiecerimus ſuprà, hoc reliquum eſt vt in præſenti quaſdam aduerſus illam inſtantias diluamus: ita enim planè conſtabit, magis in ea eſſe momentij, ac plus ponderis, quam arbitrantur aliqui. Prima ergò quorundam inſtantia eſt: ſi quid noſtrum valet argumentum non poſſe animalitatem, & rationalitatem non inuicem virtualiter diſtingui per formalitatem à ſe diſtinctam: & rurſus hanc formalitatem ab vtraque virtualiter diſtingui per aliam formalitatem, & ſic in infinitum. Sequela probatur, quoniam idcirco animal à rationali virtualiter diſtinguitur, & obiectiue præciſiſcitur, quia poſſum cognoscere aliquid eſſe animal neſcius, an ſit rationale: at poſſum cognoscere animalitatem, & rationalitatem neſcius an diſtinguantur virtualiter: earum igitur diſtinctio virtualis eſt formalitas quaſdam ab eis diſtincta: rurſus hanc formalitatem cognoscere poſſum omnino inſcius, an diſtinguatur virtualiter ab animalitate, & rationalitate per ſeipſam: diſtinguitur ergo ab eis per aliam formalitatem, & ſic abſque vllò fine. Verum reſpondeo, admiſſo proceſſu illo formalitatum infinito. Quod autem non ſit abſurdus, ſed rationi ſatis conſentaneus, ex profeſſo à nobis oſtendendum eſt in metaph. lib. 2. tract. 4. cap. 17. in ſolut. viageſimi quinti argumenti.

37 Secunda aliorum inſtantia ſic habet. Poſſum cognoscere hominem, & neſcire eius definitionem, adeoque non cognoscere, quod ſit animal rationale: & tamen non propterea præciſiſcindo ex parte obiecti hominem ab animali rationali: nihil enim à ſua eſſentia præciſiſcindi obiectiue, aut virtualiter diſtingui ſuſtinet, à ſua, inquam, eſſentia logica: Similiter ergo in præſenti &c. Hæc inſtantia multos turbauit, & à noſtra opinione auulſit. Sed eſt, quantum opinor, ſatis leuis. Namque non poſſum cognoscere hominem quidditatiue ſumptum, quin eum eſſe animal rationale cognoscam, & huius rationem reddere queam, ſi oportuerit: ſolum ergò poſſum